

Crna Gora
SKUPŠTINA
Odbor za bezbjednost i odbranu
Br. 00-38/18-1/3
EPA 522 XXVI
Podgorica, 24. oktobar 2018. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

PODGORICA

Na osnovu člana 21 u vezi sa članom 7 tačka 5 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane („Službeni list Crne Gore“, br. 80/10) i članom 69 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za bezbjednost i odbranu sa 28.sjednice održane 24. oktobra 2018. godine, p o d n o s i

IZVJEŠTAJ

O RAZMATRANJU PREDLOGA STRATEGIJE NACIONALNE BEZBJEDNOSTI CRNE GORE

Odbor je, u prisustvu ministra odbrane i generalnog direktora Direktorata za politiku odbrane, detaljno upoznat sa osnovnim opredjeljenjima nacionalne bezbjednosne politike, nacionalnim bezbjednosnim interesima i ciljevima, elementima politike nacionalne bezbjednosti, strategijskim i regionalnim kontekstom bezbjednosnog okruženja, bezbjednosnim izazovima, rizicima i prijetnjama, strukturom, stanjem, elementima kriznog upravljanja, te resursima potrebnim za funkcionisanje sistema sadržanim u Predlogu strategije nacionalne bezbjednosti Crne Gore.

Uvažavajući činjenicu da je Crna Gora članstvom u NATO ostvarila jedan od dva ključna vanjskopolitička prioriteta i postala integralni dio sistema kolektivne bezbjednosti kao i da, uz navedeno, postoji potreba za redefinisanjem bezbjednosnih odgovora Crne Gore u kontekstu konstantnih i dubokih promjena u savremenom bezbjednosnom okruženju, Odbor je apostrofirao važnost uspostavljanja sistemskog okvira za ostvarivanje bezbjednosnih interesa Crne Gore, te utvrđivanje ključnih smjernica za definisanje nacionalnih politika bezbjednosti.

Tokom rasprave je, takođe, istaknut značaj proaktivnog pristupa sa ciljem da se izazovi rizici i prijetnje pravovremeno predvide i analiziraju, da se odgovori na iste unaprijed definišu, te stvore uslovi za jedinstvo akcije svih relevantnih subjekata uz obezbjeđivanje efikasne i održive upotrebe resursa, kao i potrebne otpornosti i sposobnosti oporavka svih elemenata sistema bezbjednosti uz ocjenu da Strategija treba da bude održiva, dugoročna ali i podložna promjenama u svrhu unapređenja sistema nacionalne bezbjednosti.

Polazeći od toga da je najbolji način za garantovanje dugoročne i održive bezbjednosti, suvereniteta i teritorijalnog integriteta države upravo pristup kolektivnom i kooperativnom sistemu bezbjednosti i odbrane kroz članstvo u NATO, što je Crna Gora

pravovremeno prepoznala, Odbor je pozdravio inkorporiranje principa ključnih strateških dokumenata Alijanse, prepoznavanje naših obaveza koji proističu iz procesa pristupnih pregovora sa Evropskom unijom, kao i potreba usaglašavanja sa principima Zajedničke vanjske i bezbjednosne politike Evropske unije, o čemu se posebno vodilo računa prilikom rada na tekstu Predloga strategije nacionalne bezbjednosti Crne Gore.

Članovi Odbora su na sjednici detaljno razmotrili predočene vitalne, strategijske i ostale važne interese nacionalne bezbjednosti, prozašle iz temeljnih vrijednosti definisanih Ustavom Crne Gore, a u svrhu iskaza najvažnijih potreba građana i države. Posebna pažnja posvećena je elementima politike nacionalne bezbjednosti koje čine nacionalna bezbjednosna, vanjska, ekonomska, politika odbrane, unutrašnje bezbjednosti, politika zaštite od prirodnih i vještački izazvanih katastrofa, zaštite ljudskih prava, socijalne politike i druge.

U kontekstu analize bezbjednosnog okruženja, konstatovano je da stanje na globalnom nivou karakterišu stalne i dinamične promjene, nepredvidivost i interakcija različitih bezbjednosnih faktora i trendova kao i da je, imajući u vidu iznijeto, važno uspostaviti mehanizme i metode za prevenciju, hitno i efikasno reagovanje i, u krajnjem, neutralisanje uticaja nepredviđenih izazova, rizika i prijetnji, prvenstveno kroz koordinisano angažovanje civilnih i vojnih mehanizama. U odnosu na regionalni nivo ukazano je, između ostalog, da su promjene na geostrateškom planu uticale da Zapadni Balkan ponovo postane zona jakog interesovanja određenih međunarodnih aktera čiji je primarni cilj sprečavanje daljeg evropskog i evroatlantskog puta pojedinih država regiona, te da navedeno uslovljava konkretne reakcije prema regionu posebno hibridnog karaktera, što predstavlja ozbiljan bezbjednosni izazov i može imati značajne posljedice po regionalnu stabilnost i usporiti integracione procese. Imajući u vidu da Crna Gora regionalno pripada i balkanskom i mediteranskom podneblju, a subregionalno jadranskom basenu, konstatovano je da na njenu bezbjednost negativno mogu uticati krize u neposrednom okruženju, ali i krize u udaljenim regionima kao što su Istočna Evropa, Bliski istok i Sjeverna Afrika, te regioni Crnog i Kaspijskog mora i Kavkaza.

Članovi Odbora su poseban dio sjednice posvetili diskusiji o bezbjednosnim izazovima, rizicima i prijetnjama, a koji se odnose na oružanu agresiju, terorizam i nasilni ekstremizam, proliferaciju konvencionalnog i naoružanja za masovno uništenje, sajber prijetnje, hibridne prijetnje, organizovani kriminal, ugrožavanje javne bezbjednosti, ugrožavanje ekonomske i energetske bezbjednosti, ilegalne migracije, pojačano obavještajno djelovanje pojedinih država i sistema, ugrožavanje ili uništenje elemenata kritične infrastrukture, ugrožavanje bezbjednosti mora, podmorja i morskog dna, prirodno i vještački izazvane nesreće i katastrofe, te na nedostatak prirodnih resursa i degradaciju životne okoline. S tim u vezi, predočeni su mehanizmi reagovanja na navedene izazove, rizike i prijetnje, kao i identifikovani instrumenti i mehanizmi za razvoj, zaštitu i ostvarivanje nacionalnih interesa Crne Gore, samostalno i u saradnji sa saveznicima i partnerima.

Na sjednici je, takođe, konstatovano da je postojanje jakog ali i fleksibilnog sistema nacionalne bezbjednosti, sposobnog da se prilagodi i efikasno, adekvatno i u potpunosti odgovori na sve savremene bezbjednosne izazove, rizike i prijetnje, jedan od preduslova za ostvarivanje nacionalnih bezbjednosnih ciljeva i interesa, kao i za očuvanje nacionalne bezbjednosti koje se ostvaruje kroz optimalno, integrisano i fleksibilno funkcionisanje elemenata sistema. Istaknuto je da su osnovni principi na

kojima se zasniva sistem nacionalne bezbjednosti liderstvo i jasne političke smjernice, jedinstvo akcije svih subjekata sistema, efikasna i održiva upotreba svih dostupnih resursa, stalna modernizacija elemenata sistema, i njegova sposobnost oporavka, saradnja sa civilnim sektorom, razmjena informacija i znanja, integritet i transparentnost, te da integrisano upravljanje sistemom nacionalne bezbjednosti obezbjeđuje koordinaciju i saradnju različitih organizacija i institucija koje obavljaju zajedničke i kombinovane civilne, policijske i vojne dužnosti na nivou države ili lokalne samouprave u situacijama redovnog, vanrednog i ratnog stanja, i u kriznim situacijama.

Pored navedenog, članovi Odbora su u diskusiji razmotrili strukturu sistema nacionalne bezbjednosti sa osvrtom na osnovne i posebne elemente, te krizno upravljanje koje predstavlja jedan od ključnih NATO zadataka, a odnosi se na koordinisanu upotrebu elemenata diplomatske, informacione, vojne i ekonomske moći u kompleksnom bezbjednosnom orkuženju, kako bi se preduprijedila kriza, spriječila eskalacija sukoba u oružani konflikt i savladala neprijateljstva, u slučaju njihovog pojavljivanja. U kontekstu navedenog, članovi su iskazali podršku predloženim koracima koji imaju za cilj uspostavljanje jedinstvenog sistema kriznog upravljanja u Crnoj Gori.

Na sjednici je, takođe, bilo riječi o postojanju i dostupnosti odgovarajućih resursa za funkcionisanje sistema nacionalne bezbjednosti. Saglasno navedenom, Odbor je ocijenio važnim razvoj, edukaciju i usavršavanje kadra kao ključne komponente za unapređenje nacionalnih kapaciteta, te istakao značaj transparentnog planiranja i korišćenja budžetskih sredstava za bezbjednosno-odbrambene potrebe.

U kontekstu rasprave o glavnim preduslovima za uspješnu implementaciju Strategije nacionalne bezbjednosti, Odbor je podržao predočene smjernice s tim u vezi, a koje se odnose na definisanje sistema za upravljanje u kriznim situacijama, regulisanje interventne rezerve, regulisanje pitanja kritičnih infrastruktura, usklađivanje Zakona o odbrani i Zakona o Vojski Crne Gore, te propisa u oblasti elektronskih komunikacija.

Nakon sprovedene rasprave, uz konstataciju da se donošenjem i implementacijom predmetnog dokumenta stvaraju uslovi za ostvarivanje vizije demokratske, bezbjedne, prosperitetne i međunarodno uvažene države, Odbor je većinom glasova predložio Skupštini da usvoji Predlog strategije nacionalne bezbjednosti Crne Gore.

U postupku obrade teksta Predloga strategije, Odbor je uočio potrebu za pravno-tehničkim korekcijama koje će u saradnji sa predlagračem biti izvršene prilikom pripreme teksta za objavu.

Za izvjestioca na sjednici Skupštine određen je Obrad Mišo Stanišić, predsjednik Odbora.

